

Forord

Artiklerne i dette nummer af BIBLIOTEKSARBEJDE koncentrerer sig om emner og problemstillinger, der ligger inden for den profil, der er under udvikling på Danmarks Biblioteksskoles kandidatuddannelse i biblioteks- og informationsvidenskab. To af artiklerne er skrevet af lærere, der underviser på - og i høj grad præger - kandidatuddannelsen, henholdsvis Peter Ingwersen og Birger Hjørland. Andre to artikler er skrevet af studerende på samme uddannelse; den ene af Marianne L. Christensen, den anden af Peter Havnø og Lizzi Schlander Hansen.

Endvidere afslutter Michael Søgaard Larsen (der i parentes bemærket ikke har tilknytning til kandidatuddannelsen) publiceringen af sine resultater fra forskningsprojektet: "Dansk pædagogisk forsknings repræsentation i internationale databaser"; et forskningsprojekt, der i kraft af både metoder og resultater, indskriver sig konkret i det undervisningsområde, der skifter navn fra bibliometri til infometri.

Tilsammen kan artiklerne (set fra BIBLIOTEKSARBEJDES synsvinkel) siges at repræsentere to vigtige og frugtbare træk ved udviklingen af kandidatuddannelsen: For det første hvad man kan kalde interaktionen mellem teori og praksis, teoretiske overvejelser i forbindelse

med praktiske udviklingsarbejder og empiriske analyser. For det andet diskussionen af det (videnskabs)teoretiske grundlag for informationsvidenskabens og informationsformidlingsteorien.

Peter Ingwersens artikel *Systemudvikling i et in-house miljø: Folketingets emneordssystem som case-studie* repræsenterer den ovennævnte interaktion mellem teori og praksis. Artiklen er en eksemplarisk analyse af et systemudviklingsarbejde. Arbejdet med at udvikle et emnesøgningssystem til Folketinget følges og analyseres trin for trin *fra* interviewundersøgelse af primærbrugerens søgeadfærd og -ønsker *over* tesauruskonstruktion *til* designprincipper for grænseflader. At artiklen er eksemplarisk skal forstås på den måde, at den giver den bibliotekar, - eller anden informationsspecialist - der arbejder med udvikling af emnesøgningssystemer inden for beslægtede kontekster, generelle principper og metoder, en bredt anvendelig drejebog samt en problemkatalog.

Med Marianne L. Christensens artikel *Hermeneutik - fortolkning og forståelse* bringes vi over i den i BIBLIOTEKSARBEJDE fortsatte og grundlæggende vigtige diskussion af informationsvidenskabens (og informationsformidlingens) teoretiske grundlag. I informations-

videnskaben aftegner der sig efterhånden en række paradigmer, der spænder *fra* det klassiske, naturvidenskabelige - eller fysikalistiske - *over* det kognitive *til* det domæneanalytiske.¹ Marianne L. Christensens artikel kan siges at placere sig et sted mellem de to sidstnævnte paradigmer, hun stiller spørgsmålet: kan hermeneutikken være et muligt udgangspunkt for informationsvidenskaben? I den tentative besvarelse af spørgsmålet diskuteres både Peter Ingwersens kognitive synspunkt og Birger Hjørlands emne-definition (jf. det domæneanalytiske paradigme) i relation til hermeneutikken; konklusionen er i begge tilfælde, at disse paradigmers videnskabs-teoretiske udgangspunkt klart adskiller sig fra et hermeneutisk. Artiklen koncentrerer sig iøvrigt om udviklingslinier og centrale begreber i den hermeneutiske tradition og bruger disse som afsæt for en kritisk læsning af Winograd & Flores' bog: *Understanding Computers and Cognition*, der bruges - og diskuteres - på kandidatuddannelsen.

Med Peter Havnø og Lizzi Schlander Hansens artikel *Informationsgenfindning : Partial match søgeteknikker* "krydsklippes" der tilbage til interaktionen mellem teori og praksis. Med udgangspunkt i en understregning af informationsgenfindningsteknikkernes nøje sammenhæng med repræsentationen gives der et systematisk overblik over disse teknikker. Specielt diskuteres forholdet mellem eksakt match og partiel match teknikker, hvor de fundne dokumenter rangordnes. En række partiel match teknikker, bl.a. vektorrummodellen, præsenteres nærmere som baggrund for et forsøg med termvægtning i praksis, i INSPEC og i en database inden for patentområdet - altså ikke i eksperimentelle systemer, hvor de normalt bruges. Forsøgsresultaterne viser, at én teknik ikke har fortrin frem for de andre og, at relevans og rangordning ikke er "lige frem proportionable størrelser".

Michael Søgaard Larsens artikel *Dansk pædagogisk forsknings repræsentation i internationale databaser 2* ligger i forlængelse af en artikel i BIBLIOTEKSARBEJDE nr. 38, hvor der fremlægges en kvantitativ analyse af det datamateriale, der i dette nummers artikel stilles mere kvalitative spørgsmål til. Blandt andet undersøges

forholdet mellem hvad der karakteriserer danske pædagogiske dokumenter, der publiceres på fremmedsprog, og danske pædagogiske dokumenter, der optages i internationale databaser, in casu de to største internationale databaser inden for pædagogik. Andre spørgsmål drejer sig om, hvad der karakteriserer danske pædagogiske dokumenter, der citeres internationalt og hvem, der citerer dansk pædagogisk forskning. Svarene indeholder flere overraskelser for forfatteren, der diskuterer mulige årsager til det billede, der tegner sig af dansk pædagogisk forsknings repræsentation i internationale databaser.

Som Birger Hjørland skriver i *Domæneanalyse : Alternativet til det kognitive paradigme* er artiklen i sit udgangspunkt en kommentar til en artikel af Henrik Dall og Peter Havnø i et tidligere nummer af BIBLIOTEKSARBEJDE,². I forlængelse af dette udgangspunkt rummer artiklen er kort præsentation af det domæneanalytiske synspunkt i informationsvidenskaben; et synspunkt, der udvikles af artiklens forfatter og bag hvilket der tegner sig konturerne af et paradigme. Det domæneanalytiske synspunkt diskuteres kontrastivt i forhold til det kognitive paradigme.

Nummeret afsluttes med en anmeldelse, hvori Nan Dahlkild behandler den svenske bog "Europa-biblioteket. Integration og regioner i Europa under titlen: *Bibliotekerne i fremtidens Europa*. Anmeldelsen indeholder nogle kritiske bemærkninger, understreger bogens vigtige, delvist indfrieede intention: at placere bibliotekernes demokratiske og kulturelle opgaver på det nye Europakort.

Noter

1. En anden kategorisering af paradigmer præsenteres i øvrigt i Birger Hjørlands artikel i dette nummer: *Domæneanalyse : Alternativet til det kognitive paradigme*.
2. Henrik Dall & Peter Havnø: Kritikken af det kognitive paradigme i informationsvidenskaben. BIBLIOTEKSARBEJDE nr. 36, 1992.